

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 17207

Tarih : 30.04.2026

44026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Akın GÜRLEK** tarafından Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim **30.04.2026**.

Nevroz Uysal Aslan

Sırnak Milletvekili

Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ve mevcut infaz rejimi; mahpusun yaşam hakkını, beden ve ruh bütünlüğünü, insan onurunu ve kötü muamele yasağını doğrudan ilgilendiren, umudu ortadan kaldırarak cezayı yaşam boyunca süren ve ölümü zamana yayan bir infaz biçimine dönüştüren, bu yönüyle AİHM kararlarıyla da ihlal niteliği tescillenmiş yapısal bir insan hakları sorunudur.

Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda tutulan ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü Nubahar Özdemir'e ilişkin tarafımıza ulaşan bilgiler, bu yapısal sorunun somut ve acil bir görünümünü ortaya koymaktadır. Edinilen bilgilere göre Nubahar Özdemir yaklaşık 10 yıldır hapishanede tutulmakta, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası kapsamında infaz rejimine tabi bulunmaktadır ve yaklaşık 2,5 yıldır tek başına hücrede tutulmaktadır. Aynı kurumda bulunan mahpusların aktarımlarına göre Özdemir'in psikolojik sağlığının iyi olmadığı, son günlerde birden fazla kriz geçirdiği, krizlerden birinin hücresinde, diğerinin ise havalandırma saatinde yaşandığı, bu süreçlerin ardından acile götürüldüğü, ruhsal sağlık tanıları konularak kendisine ilaç verildiği belirtilmektedir.

5275 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi, hapis cezalarının insan onuruna saygıyı koruyan maddi ve manevi koşullar altında gerçekleştirilmesini; ceza infaz kurumlarında hükümlülerin yaşam hakkı ile beden ve ruh bütünlüğünü korumak üzere her türlü koruyucu tedbirin alınmasını zorunlu

kılmaktadır. Aynı Kanun'un 25'inci maddesi ise ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası bakımından tek kişilik odada barındırma, sınırlı açık hava, sınırlı temas, sınırlı telefon ve ziyaret hakkı gibi ağır bir infaz rejimi öngörmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Öcalan/Türkiye (No. 2), Kaytan/Türkiye, Gurban/Türkiye ve Boltan/Türkiye kararlarında, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının gerçek bir gözden geçirme mekanizması ve serbest bırakılma umudu içermemesi hâlinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesi kapsamında insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele yasağı bakımından sorun oluşturduğunu tespit etmiştir. AİHM içtihadına göre müebbet hapis cezasının Sözleşme'ye uygun olabilmesi için yalnızca kâğıt üzerinde değil, fiilen de bir "serbest bırakılma ihtimali" ve "gözden geçirme imkânı" içermesi gerekmektedir. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi önündeki Gurban grubu dosyaları da Türkiye'de ağırlaştırılmış müebbet rejiminin infazı ve AİHM kararlarının uygulanması meselesinin halen uluslararası denetim konusu olduğunu göstermektedir.

Yürütme erki olarak Bakanlığın infaz rejimi, cezaevi koşulları, mahpus sağlığı, sevk-nakil, risk yönetimi ve mevzuat hazırlığı alanındaki doğrudan sorumluluğudur.

Bu bağlamda;

1. AİHM'in ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına ilişkin ihlal kararları sonrasında, Bakanlığınızın infaz mevzuatının hazırlanması, uygulanması ve mevzuat eksikliklerinin tespiti konusundaki görevleri kapsamında; 5275 sayılı Kanun, 3713 sayılı Kanun ve ilgili infaz düzenlemelerinin AİHM kararlarıyla uyumlu hâle getirilmesi için herhangi bir mevzuat taslağı, rapor, görüş, eylem planı veya kanun değişikliği önerisi hazırlanmış mıdır? Hazırlanmamış ise bunun gerekçesi nedir?
2. AİHM kararlarına rağmen ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yönünden gerçek, erişilebilir, bağımsız ve periyodik bir gözden geçirme mekanizmasının hâlen kurulmamasının gerekçesi nedir?
3. Bakanlığınız, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının "ölünceye kadar infaz" sonucunu doğuran mevcut uygulamasını ve infaz rejiminin AİHM'in yerleşik içtihadı ve AİHS'in 3'üncü maddesiyle uyumlu görmekte midir?
4. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infazında mahpusun yıllar boyunca tek kişilik hücrede tutulmasının ruhsal sağlık, intihar riski, ağır psikolojik çöküş ve yaşam hakkı

bakımından yarattığı risklere ilişkin Bakanlığınızın güncel bir bilimsel değerlendirmesi var mıdır?

5. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerinin ruhsal sağlık durumlarını izlemek üzere özel bir risk takip sistemi kurulmuş mudur?
6. “Ölünceye kadar infaz” sonucunu doğuran ağırlaştırılmış müebbet rejimi kapsamında bugüne kadar kaç mahpus ceza infaz kurumlarında yaşamını yitirmiştir? Bu ölümlerden kaç sağlık nedeniyle ölüm, kaç intihar, kaç başka nedenlerle ölüm olarak kayıtlara geçmiştir?
7. Nubahar Özdemir’in son dönemde birden fazla psikolojik kriz geçirdiği, acile götürüldüğü ve kendisine ruhsal sağlık tanıları konulduğu iddiaları Bakanlığınız kayıtlarında yer almakta mıdır?
8. Nubahar Özdemir’in mevcut hücre koşullarından çıkarılması, daha uygun bir odaya alınması, kapısının açık tutulması, sosyal temas olanaklarının artırılması veya başka bir kuruma sevk edilmesi yönündeki talepler hakkında kurum idaresi ve Bakanlığınız tarafından hangi işlemler yapılmıştır?
9. Psikolojik kriz geçirdiği belirtilen bir mahpusun aynı hücre koşullarına geri gönderilmesi, Bakanlığınızın yaşam hakkını ve ruhsal bütünlüğü koruma yükümlülüğüyle nasıl bağdaştırılmaktadır?
10. Türkiye’de hâlen kaç ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü bulunmaktadır? Bu kişilerin kaç kadın mahpustur?
11. Bakanlığınız, ağırlaştırılmış müebbet infaz rejiminin mahpusu yalnızlaştıran, umudu ortadan kaldıran ve ruhsal bütünlüğü aşındıran sonuçlarını azaltmak amacıyla sosyal temas, ortak etkinlik, psikososyal destek ve düzenli sağlık izlemi bakımından yeni bir idari düzenleme yapmayı planlamakta mıdır?
12. AIHM kararlarının uygulanmaması nedeniyle Türkiye hakkında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi nezdinde süren denetim sürecinde Bakanlığınız hangi somut adımları atmıştır?
13. Ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerinin sağlık, ruhsal bütünlük ve yaşam hakkı bakımından yüksek risk grubunda değerlendirilmesi için ceza infaz kurumlarına gönderilmiş bir genelge, talimat veya uygulama rehberi bulunmakta mıdır?
14. Ceza infaz kurumlarında “öngörülebilir risk” ortaya çıktıktan sonra idarenin sorumluluğu hangi ölçütlere göre değerlendirilmektedir? Psikolojik kriz, intihar riski

veya ağır ruhsal bozulma belirtileri gösteren mahpuslar için zorunlu risk azaltma protokolü var mıdır?

15. Ağırlaştırılmış müebbet infaz rejimi nedeniyle mahpusların yaşam hakkı, ruhsal bütünlüğü ve kötü muamele yasağı bakımından ortaya çıkan yapısal risklerin incelenmesi için Bakanlığınız bağımsız uzmanlar, barolar, tabip odaları ve insan hakları kurumlarıyla ortak bir çalışma yürütmeyi planlamakta mıdır?